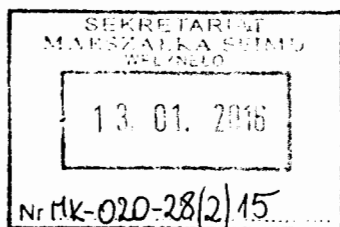

Warszawa, 12 stycznia 2016 r.

L.dz. FZZ VIII 392/12/01/16

Szanowny Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia Forum Związków Zawodowych do poselskiego projektu ustawy z dnia 7 grudnia 2015 r. o jednorazowym dodatku pieniężnym dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne w 2016 r.

Forum Związków Zawodowych pozytywnie ocenia zainteresowanie władz Państwa problemami finansowymi najuboższych emerytów i rencistów, którym na 2016 r. proponowany jest jednorazowy dodatek pieniężny. Negatywnym aspektem tego rozwiązania, jest jednak w naszej opinii fakt, iż ma ono charakter doraźny, przy ciągłym braku opracowania systemowej poprawy sytuacji materialnej najuboższych emerytów i rencistów.

Rządowy projekt przewiduje, że emeryci i renciści otrzymają w 2016 r. jednorazowy dodatek, którego wysokość będzie zależna od dochodu świadczeniobiorcy. I tak, przy świadczeniach do 900 zł brutto miesięcznie, będzie to kwota 400 zł, od 900 zł do 1100 zł – 300 zł, od 1100 zł do 1500 zł – 200 zł, od 1500 zł do 2000 zł – 50 zł. Gdyby kwotę tę chciał podzielić na miesiące, dodatkowe wsparcie dla emerytów i rencistów wyniosłoby odpowiednio: 33,3 zł, 25 zł, 16,6 zł, 4,1 zł.

Budżet państwa ma to kosztować ok. 1,4 mld zł.

Podstawą obliczenia podatku ma być kwota świadczenia wraz z dodatkami do niego. Przy zbiegu świadczeń, uprawnionemu będzie przysługiwał jeden dodatek, tak jak przy rencie rodzinnej, do której uprawnionych jest więcej osób.

Jednorazowy dodatek ma być wolny od podatku dochodowego. Nie będzie też wliczany do wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne. Cała jego kwota trafi zatem do kieszeni świadczeniobiorcy.

Jak przewidują autorzy projektu, obejmie on ok. 6,5 mld świadczeniobiorców. Jeżeli chodzi o emerytów i rencistów pobierających świadczenia z systemu powszechnego na zasadach ogólnych, to skorzysta o ok. 60 proc. z nich, a także wszyscy świadczeniobiorcy KRUS, osoby pobierające renty socjalne oraz zasiłki i świadczenia przedemerytalne.

Dodatek ma być wypłacany z urzędu w terminie właściwym dla wypłaty emerytury lub renty, tj. w marcu lub kwietniu 2016 r.

Forum Związków Zawodowych zauważa, że nie wiadomo ostatecznie, z jakiego źródła mają pochodzić środki na dodatkowe wsparcie finansowe emerytów i rencistów, ani czy realnie możliwe będzie ich pozyskanie. Takie źródła jak np.: podatek bankowy, od sklepów wielkopowierzchniowych czy uszczelnienie systemu ściągalności VAT, mają już wiele przeznaczeń o równie ważnym społecznie charakterze.

FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Forum Związków Zawodowych zauważa też, że zawarta w projekcie propozycja stanowi kolejną (po waloryzacja kwotowej, uznanej przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodną z Konstytucją), próbę poprawy sytuacji emerytów i rencistów ad hoc.

Nie jest jasna zasada, według której wskazano akurat taką, a nie inną wysokość kwot jednorazowego dodatku, na ile wiąże się ona z tempem wzrostu gospodarczego, faktycznym tempem ubożenia najbiedniejszych emerytów o rencistów powodowanego spadkiem realnej wartości uzyskiwanych przez nich świadczeń.

Niewątpliwie pomysł jednorazowego dodatku jest potwierdzeniem przez rząd faktu ubóstwa tej grupy społecznej oraz bardzo niskiej waloryzacji świadczeń. Taka też będzie ona w br.

W 2016 r. świadczenia będą podwyższane na podstawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększonego o 20 proc. realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. W praktyce wskaźnik ten wynosi 100,52 proc., co daje podwyżkę świadczeń w 2016 r. o 0,52 proc. Najniższa emerytura, renta rodzinna oraz renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy wzrośnie zatem o 4,57 zł brutto (z 880,50 zł do 885,07 zł).

Rzeczywista wielkość waloryzacji znana będzie jednak w lutym 2016 r., ale jej wielkość na pewno nie wpłynie w jakimkolwiek istotnym stopniu na poprawę sytuacji materialnej emerytów i rencistów. Dla porównania, w 2014 r. podwyżka świadczeń emerytalno-rentowych wyniosła średnio niecałe 30 zł (procentowa), w 2015 r. - nie mniej niż 36 zł (kwotowo-procentowa). Planowana na 2016 r. będzie więc szczególnie niska.

Stąd zapewne koncepcja jednorazowego dodatku. Niestety, nie wpłynie on jednak na poziom waloryzacji w przyszłości, gdyż nie będzie zaliczany do kwoty emerytury lub renty stanowiącej podstawę do waloryzacji świadczeń w roku kolejnym.

Z tego punkt widzenia, rozwiązaniem znacznie bardziej skutecznym byłoby podwyższenie najniższych emerytur i rent przynajmniej do poziomu minimum socjalnego, a zatem do kwoty ok. 1100 zł brutto miesięcznie. Charakter takiego rozwiązania pozwalałby w sposób znacznie bardziej trwały wpłynąć na sytuację dochodową najuboższych emerytów i rencistów.

Z powyższych powodów Forum Związków Zawodowych, choć pozytywnie ocenia projekt wsparcia najuboższych emerytów i rencistów, to przede wszystkim postuluje rozpoczęcie w temacie dialogu społecznego prac nad systemowym rozwiązaniem problemu waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych tak, by możliwe było zagwarantowanie zachowania realnej wartości tych świadczeń wśród najuboższych grup emerytów i rencistów.

Obecny system waloryzacji jest o tyle wadliwy, że świadczenia minimalne w stosunku do przeciętnych systematycznie maleją. I choćby w tym zakresie konieczna jest jego korekta. Wpisuje się to także w, prezentowaną już od dłuższego czasu, koncepcję Forum Związków Zawodowych kompleksowego przeglądu rozwiązań i szerszej reformy systemu emerytalnego w Polsce.

Z poważaniem

Dorota Gardias

Dorota Gardias
PRZEWODNICZĄCA

FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH